

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

Рада молодих учених університету

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
**«ВІТЧИЗНЯНА НАУКА НА ЗЛАМІ ЕПОХ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

14 грудня 2018 року

Вип. 47

Збірник наукових праць

Переяслав-Хмельницький – 2018

УДК 001(477)«19/20»

ББК 72(4Укр)63

В 54

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2018. – Вип. 47. – 587 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В.П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Базалук О.О. – доктор філософських наук, професор

Доброскок І.І. – доктор педагогічних наук, професор

Воловик Л.М. – кандидат географічних наук, доцент

Євтушенко Н.М. – кандидат економічних наук, доцент

Руденко О.В. – кандидат психологічних наук, доцент

Скляренко О.Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Солопко І.О. – кандидат фізико-математичних наук, доцент

Кикоть С.М. – кандидат історичних наук (відповідальний секретар)

Збірник матеріалів конференції вміщує результати наукових досліджень наукових співробітників, викладачів вищих навчальних закладів, докторантів, аспірантів, студентів з актуальних проблем гуманітарних, природничих і технічних наук.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій.

©Автори статей

©Рада молодих учених університету

©ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди

ЕКСПЕРИМЕНТ ЯК ЗАСІБ МОТИВАЦІЇ ПРИРОДНИЧОНАУКОВОЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Важливим завданням компетентнісної парадигми освіти є розвиток природничонаукової пізнавальної діяльності учнів. Оскільки природничі науки розвиваються на основі експерименту, то на перше місце під час навчання має виходити розвиток експериментальних вмінь учнів. Оскільки міцні і довготривалі знання здобувається з досвіду вважаємо, що домашній експеримент – один із видів експериментів, який дозволяє розвивати мислення, закріплює вивчений шкільний матеріал, вчить використовувати набуті в школі знання і вміння, формує навички планування роботи та практичні експериментальні вміння учнів.

Ключові слова: навчально-дослідницька діяльність, пізнавальна самостійність, дослідницькі компетенції, етапи навчально-дослідницької діяльності, навчально-дослідницькі вміння, методичний підхід.

Key words: educational-research activity, cognitive independence, research competencies, stages of educational-research activity, educational-research skills, methodical approach.

Сучасний етап розвитку національної освіти характеризується посиленням уваги до питань формування дослідницьких умінь учнів, створення відповідних умов для реалізації особистого інтелектуального і творчого потенціалу розвитку дітей [1, с. 21]. Гуманістичні пріоритети ґрунтуються на унікальності особистості, створенні умов для розвитку і реалізації здібностей кожної дитини шляхом її залучення до дослідницької діяльності, навички даної діяльності повинні бути закладені у школі. Дослідницький метод у порівнянні з іншими дидактичними методами – є вищим етапом процесу пізнання, який зумовлює формування мислення учнів, дає можливість розвинути їх творчі здібності, виховує ініціативу і самостійність у навчанні.

Залучення дітей до науково-дослідної та проектної діяльності дозволяє виявити, а надалі і розвинути їх інтелектуальні та творчі здібності. Діти шкільного віку за природою є дослідники й зі значним інтересом приймають участь у різноманітних дослідницьких проектах. В той же час, результативність досліджень і набуття учнями навичок дослідницької діяльності багато в чому залежить від умінь організації даного процесу учителем. Завдання учителя – створити такі педагогічні умови, які б сприяли поступовому розвитку в учнів самостійності і системності мислення, знань правил проведення досліджень, творчого підходу до справи в залежності від віку, сформованості психічних процесів і рівня набутих знань.

Сучасний підхід до педагогічного процесу школи передбачає не лише навчальні і виховуючі функції вчителя, але й стимулювання прагнення учнів до саморозвитку, створення умов їх самовдосконалення. У зв'язку з цим перед вчителем стоїть проблема вибору ефективних методів організації навчально-пізнавальної діяльності школярів, які забезпечать стимулювання до самостійного пізнання та практичної навчальної діяльності учнів.

Основою поняття «навчально-дослідницька діяльність» слугують праці П. Гальперина, В. Давидова, Н. Талізної, А. Маркової, у яких розглянуто навчальну діяльність, її функції й структуру.

Особливості організації навчально-дослідницької діяльності школярів досліджували В. Андреев, Т. Байбара, Н. Бібік, В. Давидов, О. Долян, О. Савенков, Я. Кодлюк, А. Леонтович, М. Маркова, Т. Мієр, О. Обухов, М. Олексієв, В. Паламарчук, З. Плохій, О. Савченко, О. Савенков, Т. Чернецька, Л. Фоміна та ін.

Термін «дослідницьке навчання» М. Кларін [2] розглядає як організований і керований учителем процес, для здійснення якого учень ставиться в ситуацію, коли дитина самостійно вирішує пізнавальну проблему. О. Савенков зазначає, що дослідницьке навчання побудоване на основі природного прагнення дитини до самостійного вивчення навколишнього світу та відзначає, що головною метою дослідницького методу є формування в учнів здатності до самостійного, творчого оволодіння новими способами діяльності в будь-якій сфері людської культури [3, с. 5-6].

Глибокі дослідження Т. Мієр у даному напрямі привели до такого визначення: «навчально-дослідницька діяльність є видом навчальної діяльності, яка здійснюється в урочний і позаурочний час як процес відкриття учнями суб'єктивно нових знань і способів дій на основі пізнавальної самостійності та взаємодії з іншими» [4, с. 52]. Дослідники відмічають важливість набуття знань і вмінь проведення наукового дослідження, яке дає дитині перспективу сформуванню й розширити інструментарій пізнання світу, закріпити потребу в інтелектуальному самовдосконаленні [5].

На перших етапах формування дослідницької компетенції план проведення дослідження складається спільно з учителем, в процесі обговорення обраної теми дослідження. Відповідно отриманих знань і вмінь учні здатні виконати дослідницькі проекти запропоновані у навчальних програмах. Наступний етап орієнтований на закріплення отриманих знань з виконання досліджень, набуття досвіду групових та індивідуальних досліджень, придбання нових уявлень про особливості діяльності дослідника. Учні вже можуть спостерігати за досліджуваним об'єктом за планом, оформлювати результати дослідження у вигляді таблиць, схем, малюнків. Робота здійснюється у таких напрямках: знайомство з теоретичними поняттями дослідницької діяльності, такими, як дослідження, інформація, знання, експеримент; виконуються групові та індивідуальні дослідження відомими методами і за визначеним планом з різних тем. Формуються вміння здійснення дітьми розумових дій (аналіз, порівняння, узагальнення, класифікацію, встановлення причинно-наслідкових зв'язків) та виконання самостійних робіт, якими передбачено оперування певною інформацією.

Подальша робота пов'язана зі збільшенням складності дослідних завдань. Учні продовжують знайомитися з теорією дослідження, окресленням завдань дослідження, його структурою, методами дослідження. За даними нашого дослідження активність учнів середньої ланки школи вища, вони пропонують більше цікавих і неординарних підходів та пропозицій у здійсненні дослідницької діяльності. Учні самостійно можуть виконувати дослідження з використанням наявних знань та умінь, здатні проводити планування і постановку простих дослідів (при консультуванні учителя).

Одним з видів таких дослідних робіт є домашній експеримент. Хід дослідження обговорюється на заняттях, учителем надається консультативна допомога. Учні шостих, сьомих класів здатні з достатнім ступенем самостійності виконати дослідження за розробленим планом і навіть обрати тематику особистого дослідження, скласти план дослідів, визначити один два завдання свого дослідження, знайти матеріал, представити повідомлення з демонстрацією. Потрібно відмітити, що вчитель не повинен обмежувати творчу активність дітей, а саме: нав'язувати своє бачення плану виконання або проведення певних досліджень. Вплив учителя повинен бути рекомендаційний, особливості мислення дітей можуть привести до незвичайних висновків, експериментів, акцентів на окремих якостях, які дорослі не вважають важливими, а це і є особливості дитячої творчості.

У старших класах дослідницька робота виходить на новий рівень, стає більш аналітичною. Школярі вже здатні самостійно здійснювати дослідницьку роботу за обраною темою, використовуючи різні шляхи пошуку інформації і методи дослідження, відбирати необхідний матеріал, оформлювати результати готового проекту у вигляді презентацій і самостійно представляти його. Важливим є проведення передбачень результатів роботи, тобто висування гіпотез.

Спираючись на методику проведення учнівських досліджень можна виділити наступні етапи виконання науково-дослідних робіт учнями: мотивація; вибір напрямів досліджень; постановка завдань; висування гіпотези; вибір методів дослідження; фіксація та попередня обробка даних; обговорення результатів досліджень, перевірка гіпотези; оформлення результатів роботи; грамотне представлення результатів дослідницької роботи.

Одним із шляхів перетворення учнів з об'єкта на суб'єкт навчальної діяльності є організація його участі у навчально-дослідницькій діяльності. Навчально-дослідницька діяльність – це спеціально організована, пізнавальна творча діяльність учнів, яка за своєю структурою відповідає науковій діяльності, що характеризується цілеспрямованістю, активністю, предметністю, вмотивованістю і свідомістю, результатом якої є формування пізнавальних мотивів, дослідницьких умінь, суб'єктивно нових для учнів способів діяльності з отримання знань. Такий підхід створює основу для подальшого розвитку учнів, можливості формування інтересів і навичок самостійних наукових досліджень, їх участі у роботі конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Проект Концепції «Нова школа: простір освітніх можливостей». К.: МОН України, 2016. 40 с.
2. Кларин М. В. Инновации в мировой педагогике: обучение на основе исследования, игры и дискуссии. (Анализ зарубежного опыта). Рига, НПЦ «Эксперимент», 1995. 176 с. URL: http://pedlib.ru/Books/7/0030/7_0030-7.shtml#book_page_top
3. Савенков А. И. Методика исследовательского обучения младших школьников. Самара: Учебная литература, 2004. 80 с.
4. Мієр Т. Дидактичні засади організації навчально-дослідницької діяльності молодших школярів: дис. докт. пед. наук: 13.00.09 – теорія навчання / Національна академія педагогічних наук України. Інститут педагогіки. Київ, 2017. 594 с.
5. Бекрешева Л. Сучасні підходи до визначення поняття науково-дослідницька робота школяра. URL: http://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/files/4_3.pdf

УДК 377.8.123(477):796.077.5

Надія Овчарова
(Біла Церква)

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

У статті розкрито сучасний стан підготовки майбутніх учителів фізичної культури до роботи з учнями загальноосвітніх шкіл; показано необхідність переосмислення мети та окремих підходів у процесі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури; доведена необхідність переходу від догматичного навчання до саморозвитку творчої особистості, яка володіє оптимальними шляхами, засобами, формами і методикою проведення урочних та позаурочних занять з учнями загальноосвітніх шкіл.

Ключові слова: позакласна робота, підготовка майбутніх учителів фізичної культури.

This article describes the modern state of future physical education teacher's training with secondary school pupils in out-of-school hours; depicts the necessity of purpose reevaluation and some ways of approaches on the process of physical education teacher's professional training in out-of-school hours; has been proved the necessity of dogmatic education transferring to the creative person self-education, who knows optimal ways, form and conducting methods with secondary school pupils in out-of-school hours.

Key words: out-of-school hours; future physical education teacher's training.

<i>Магомед Ісаєв</i> СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ЩОДО УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ	255
<i>Ірина Коваленко</i> ВПЛИВ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНО-ОСОБИСТІСНИХ ЦІННОСТЕЙ СТУДЕНТІВ	257
<i>Крістіна Ковлева, Анастасія Банік</i> ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ОСВІТНІЙ ПАЗЛ: ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	261
<i>Єлизавета Козаченко, Валентина Козаченко</i> ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОБЛЕМИ АКТИВІЗАЦІЇ ХУДОЖНІХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	264
<i>Василь Копань, Ніна Хуторянська, Антоніна Беженар, Ірина Селезньова, Володимир Копань</i> ПОНЯТТЯ ВСЮДИСУЩНОСТІ ТА ВІЧНОСТІ В ХРИСТІЯНСЬКІЙ ЕТИЦІ ТА ПРИРОДОЗНАВСТВІ	267
<i>Леся Луговська</i> ПРОБЛЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З МАТЕМАТИКИ У КОЛЕДЖАХ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	270
<i>Людмила Мишевська</i> ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ – ОДНЕ З ОСНОВНИХ ЗАВДАНЬ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ	272
<i>Ніна Молокова</i> НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ В МУЗЕЯХ	275
<i>Світлана Мороз</i> ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОСТІ УЧНЯ НА УРОКАХ У ДЕВ'ЯТИХ КЛАСАХ	277
<i>Яна Нестеровська</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З ФАРМАКОЛОГІЇ	280
<i>Оксана Нікітіна, Тетяна Чаушева</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	282
<i>Анастасія Ніколаєва, Оксана Косяк</i> ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА	285
<i>Тетяна Нінова, Олег Бардадим</i> ЕКСПЕРИМЕНТ ЯК ЗАСІБ МОТИВАЦІЇ ПРИРОДНИЧОНАУКОВОЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ	288
<i>Надія Овчарова</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	290
<i>Лідія Павлюк</i> МІЖПРЕДМЕТНА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	294
<i>Тетяна Пуертас Паласіос</i> ОБРАТНЯ СВ'ЯЗЬ КАК ВАЖНИЙ ЕЛЕМЕНТ УЧЕБНОГО ПРОЦЕСА	297
<i>Євгенія Родзіна</i> РОЗРОБКА СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІНТЕРЕСУ У СТУДЕНТІВ	299

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2018. – Вип. 47. – 587 с.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів і посилань, достовірність матеріалів несуть автори публікацій. Передрук і відтворення опублікованих у збірнику матеріалів будь-яким способом дозволяється тільки при посиланні на «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку».

Матеріали науково-практичної інтернет-конференції розміщені на сайті:
<http://confscience.webnode.com.ua>

Укладачі: С.М.Кикоть, І.В.Гайдаєнко
Верстка та дизайн: І.В.Гайдаєнко

Адреса оргкомітету та редколегії:
вул. Сухомлинського, 30 (к. 100),
м. Переяслав-Хмельницький,
08401, Київська обл., Україна
тел. 0930569496,
сайт: confscience.webnode.com.ua